

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 120g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 37 alin. (5) din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, 1 alin. (2) din Legea nr. 278 din 11 februarie 1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu și 34 din Legea nr. 756 din 24 decembrie 1999 a asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale

(plata indemnizației de dizabilitate lunare ca urmare a unui accident suferit la locul de muncă)

CHIȘINĂU

29 ianuarie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 mai 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 ianuarie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi, după cum urmează:

- articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 278 din 11 februarie 1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu;
- textul „întreprinderii/instituției care poartă vina” din articolul 37 alin. (5) din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- și textul „de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile vinovate de producerea accidentului de muncă ori de survenirea bolii profesionale, sau de succesorii acestora, iar în lipsa lor” din articolul 34 din Legea nr. 756 din 24 decembrie 1999 a asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale,

ridicată de dl Vitalii Furtuna, în interesele SA „Hidroinpex” (în continuare, *Hidroinpex*), parte în dosarul nr. 2-91/2022, aflat pe rolul Judecătoriei Soroca, sediul Florești.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost transmisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexandru Zadorojniuc, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost prezentate de autorul sesizării, pot fi rezumate după cum urmează.

4. În perioada octombrie 1984 – aprilie 1992, dl Valentin Carauș a lucrat în cadrul unei companii, a cărei succesoare este *Hidroinpex*, exercitând mai multe funcții, inclusiv pe cea de inginer în secția

tehnologică, iar ulterior, de inginer în secția de aprovizionare cu materiale tehnice.

5. La 30 iulie 1991, dl Valentin Carauș a suferit, în urma unui accident produs în timpul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, multiple traumatisme grave. Printr-un act adoptat la 20 septembrie 1991, o comisie specială a documentat accidentul produs și a stabilit pierderea totală a capacității de muncă de către dl Valentin Carauș, fiindu-i stabilit un grad de dizabilitate cu caracter permanent.

6. La 30 martie 2022, dl Valentin Carauș a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva *Hidroinpex*, prin care a solicitat plata indemnizației de dizabilitate lunare ca urmare a unui accident la locul de muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată. Ulterior, reclamantul și-a concretizat pretențiile, solicitând plata indemnizației, a penalității pentru întârzierea achitării indemnizației, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

7. În cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, dl Vitalii Furtuna, reprezentantul *Hidroinpex*, a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor indicate la § 1 *supra*.

8. Printr-o încheiere din 16 mai 2025, Judecătoria Soroca a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități sunt următoarele:

Articolul 37 Obligațiile angajatorilor privind plasarea în câmpul muncii a persoanelor care și-au pierdut capacitatea de muncă

„[...]”

(5) Salariaților cărora li s-a evaluat procentul capacității de muncă păstrată ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale li se plătește, din contul **întreprinderii/instituției care poartă vina**, despăgubiri și indemnizații unice în conformitate cu legislația în vigoare.

[...].”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 278 din 11 februarie 1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu sunt următoarele:

„**Art.1.** - (1) Prezenta lege stabilește modul de recalculare a sumei inițiale, stabilite conform legislației în vigoare, de compensare a pagubei cauzate persoanelor care și-au pierdut capacitatea de muncă în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, precum și persoanelor care au dreptul la recuperarea pagubei în cazul pierderii întreținătorului, ca mecanism permanent de recuperare, în baza salariului mediu lunar pe țară, a pierderilor suportate de acestea.

(2) Prevederile prezentei legi sunt executorii pentru toate întreprinderile, instituțiile, organizațiile și alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică.”

12. Prevederile relevante ale Legii nr. 756 din 24 decembrie 1999 a asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale sunt următoarele:

Articolul 34

Despăgubirile stabilite până la intrarea în vigoare a prezentei legi

„Despăgubirile pentru accidente de muncă și boli profesionale, stabilite până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se păstrează în cuantumurile stabilite și se plătesc **de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile, vinovate de producerea accidentului de muncă ori de survenirea bolii profesionale, sau de succesorii acestora, iar în lipsa lor** – de către organele teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale din mijloacele bugetului de stat în conformitate cu prevederile Legii nr.625-XII din 2 iulie 1991 cu privire la protecția muncii și Legii nr. 278-XIV din 11 februarie 1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției precizează că prevederile contestate stabilesc că persoana care și-a pierdut capacitatea de muncă ca urmare a unui accident de muncă beneficiază de despăgubiri și indemnizații unice, din contul întreprinderii sau al instituției care poartă vina, în conformitate cu legislația în vigoare. Totuși, reclamantul din litigiul principal beneficiază de o pensie de dizabilitate, achitată prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale. În opinia autorului, obligarea *Hidroinpex* la plata indemnizației ar conduce la o dublă compensare a prejudiciului, atât de către CNAS, cât și de către *Hidroinpex*. Potrivit autorului, această situație ar reprezenta o ingerință disproporționată în dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 alin. (1) din Constituție.

14. Pe de altă parte, autorul excepției neagă existența unei legături directe între activitatea companiei *Hidroinpex* și accidentul rutier în urma căruia reclamantului i-a fost stabilit un grad de dizabilitate. În opinia sa, obligarea *Hidroinpex* la plata unor despăgubiri pentru un accident de care se face vinovată o altă persoană ar reprezenta o ingerință disproporționată

în dreptul său de proprietate. Din aceleași motive, acesta susține că sunt încălcate și prevederile articolului 16 din Constituție.

15. Totodată, autorul menționează că textul „de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile, vinovate de producerea accidentului de muncă ori de survenirea bolii profesionale, sau de succesorii acestora, iar în lipsa lor”, cuprins în articolul 34 din Legea nr. 756 din 24 decembrie 1999, încalcă articolul 54 din Constituție. În opinia sa, acest text operează cu noțiuni neclare și este formulat de o manieră ambiguă.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a prevederilor menționate la § 1 *supra*, ține de competența Curții Constituționale. Aceste dispoziții nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces și este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect cererea de chemare în judecată referitoare la plata indemnizației de dizabilitate lunare ca urmare a unui accident la locul de muncă (a se vedea §§ 4-6 *supra*). Astfel, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei respective.

20. Autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 16 (*egalitatea*), 46 alin. (1) (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*).

21. Referitor la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea subliniază că acest articol nu poate fi aplicat de sine stătător. Articolul 54 îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Pentru a putea fi aplicat, autorul sesizării trebuie să argumenteze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 19; DCC nr. 98 din 1 august 2024, § 21).

22. Referitor la pretinsul tratament diferențiat, Curtea reamintește că discriminarea are loc atunci când persoane aflate în situații asemănătoare sunt tratate diferit (discriminare directă) sau atunci când persoane care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil. O condiție esențială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (a se vedea HCC nr. 2 din 12 ianuarie 2021, § 21; HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 39; HCC nr. 35 din 9 noiembrie 2021, § 152). Verificarea respectării acestei

cerințe implică compararea situației autorului excepției cu cea a subiecților în raport cu care pretinde un dezavantaj (a se vedea HCC nr. 8 din 6 aprilie 2023, § 32).

23. În acest sens, Curtea reține că autorul excepției nu a prezentat care sunt situațiile comparabile și nici nu a argumentat în ce mod prevederile contestate induc un dezavantaj în raport cu autorul sesizării, limitându-se la simpla invocare a existenței unei discriminări. Având în vedere acest aspect și dat fiind faptul că nu poate identifica, din oficiu, argumente în favoarea autorilor unei sesizări, Curtea menționează că sesizarea în această parte este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond (a se vedea DCC nr. 111 din 12 septembrie 2023, § 16).

24. Referitor la argumentele excepției care îi solicită Curții să examineze aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza concretă, să stabilească existența unei legături între activitatea companiei Hidroinpex și accidentul ca urmare al căruia reclamantului i-a fost stabilit un grad de dizabilitate, precum și să aprecieze caracterul proporțional al obligării acesteia la plata unor despăgubiri, Curtea reține că acestea vizează fondul cererii de chemare în judecată, nu constituționalitatea normelor atacate.

25. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că judecata sa este o judecată a legilor, la modul abstract, nu o judecată a cazurilor concrete. Curtea nu poate verifica, potrivit competențelor sale, caracterul proporțional al modului de aplicare a prevederilor contestate, adică proporționalitatea ingerinței la modul concret, în circumstanțele unei cauze particulare. Această competență le revine instanțelor de drept comun (a se vedea DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2025, § 35). De asemenea, Curtea nu este competentă să identifice dreptul aplicabil ori să stabilească obligațiile părților într-un raport juridic concret (a se vedea DCC nr. 78 din 10 iulie 2025, § 32).

26. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alin. (2) și (4) litera d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a următoarelor prevederi, după cum urmează:

- articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 278 din 11 februarie 1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu;
- textul „întreprinderii/instituției care poartă vina” din articolul 37 alin. (5) din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- și textul „de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile vinovate de producerea accidentului de muncă ori de survenirea bolii profesionale, sau de succesorii acestora, iar în lipsa lor” din articolul

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 120G/2025

34 din Legea nr. 756 din 24 decembrie 1999 a asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale,

ridicată de dl Vitalii Furtuna, în interesele Societății pe Acțiuni „Hidroinpex”, parte în dosarul nr. 2-91/2022, aflat pe rolul Judecătorei Soroca, sediul Florești.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 29 ianuarie 2026
DCC nr. 11
Dosarul nr. 120g/2025*